

A Fővárosi Ítéltábla Karl, Verasztó, Bleyer Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek dr. Kapa Mátyás ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. november 10. napján kelt 5.G.41.410/2011/9. számú ítélete ellen a felperes részéről benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.000.000,- (Egymillió) Ft + áfa másodfokú ügyvédi munkadíjat.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint közbeszerzési eljárás eredményeként Budapest Főváros Önkormányzata és a P. I. H. Kft. 2007. július 23-án szolgáltatási szerződést kötöttek a Budapest ... kerület tér szám alatti ingatlan vonatkozásában egy épületegyüttes terveztetésére, kivitelezésére, üzemeltetésére és karbantartására. A P. I. H. Kft. ezt követően szerződést kötött a Építő Kft.-vel, amely egy másik társasággal konzorciumban vállalta a generálkivitelezői feladatokat ellátását. 2009. július 8-án a Építő Kft. mint megrendelő a felperessel mint vállalkozóval vállalkozási szerződést kötött, amelynek 7.1. pontja rögzítette a teljesítési bankgaranciát, annak igénybevételének feltételeit.

2006. június 22-én a felperes és a Bank Zrt. között bankgarancia keretszerződés jött létre, amelynek alapján a bank az alperes részére viszontgaranciát biztosított. Mivel a jelen beruházással kapcsolatban a Építő Kft. viszontgarancia biztosítását kérte a felperestől, ezért a felperes megbízása alapján az 2009. szeptember 29-én került kiállításra az alperes részére, amelyben 114.535000,-Ft vonatkozásában vállalta a bank feltétel nélkül és visszavonhatatlanul, hogy az alperes első írásbeli felszólítására az alapjogviszony vizsgálata nélkül fizetést

teljesít a viszontgaranciában biztosított feltételek bekövetkezése esetén. A viszontgarancia lejáratának végső időpontja 2011. január 31-e volt.

Az alperes és a Építő Kft. között 2009. március 20-án jött létre megbízási szerződés bankgarancia kibocsátására, a kedvezményezett Budapest Főváros Önkormányzata volt. A szerződés 7. pontjában a Építő Kft. kijelentette, hogy tudomása van arról, hogy Budapest Főváros Önkormányzat mint kedvezményezett a bank által vállalt bankgarancia terhére mind a Építő Kft.-t terhelő, mind pedig a P. I. H. Kft.-t terhelő kötelezettségekkel kapcsolatban is érvényesítheti jogait, lehívhatja a bankgaranciát. A megbízási szerződés alapján kiállított bankgarancia nyilatkozatban az alperes legfeljebb 3.951.000,-EUR erejéig vállalt visszavonhatatlanul és feltételek nélkül garanciát Budapest Főváros Önkormányzata javára a P. I. H. Kft.-t, illetve a Építő Kft.-t terhelő kötelezettségekkel kapcsolatban, amennyiben az ott rögzített feltételek teljesülnek. Budapest Főváros Önkormányzata a 2011. január 19-én kelt levelében lehívta az alperesi bankgaranciát. Nyilatkozatában kijelentette, hogy a P. I. H. Kft. a szolgáltatási szerződésben foglalt teljesítési kötbérfizetésre vonatkozó kötelezettségeit nem teljesítette, illetve a szolgáltatási szerződés 14.2.d) pontjában írt feltétel bekövetkezett. A bankgaranciában foglaltaknak megfelelően 3.951.000,-EUR-ot utalt át az alperes 2011. január 26-án Budapest Főváros Önkormányzata részére és ugyanezen a napon hívta fel a Bank Zrt.-t a viszontgaranciában foglaltak teljesítésére.

Az alperes értesítése alapján a Bank Zrt. a viszontgaranciában foglaltaknak megfelelően 114.535.000,-Ft-ot fizetett meg az alperes részére, majd ezen összeggel 2011. február 1-jén megterhelte a felperes folyószámláját.

A felperes az elsőfokú bíróságra 2011. január 28-án benyújtott és módosított keresetében az alperest 114.535.000,-Ft és annak 2011. február 1-től a kifizetésig járó a Ptk. 301/A. §-ában foglalt késedelmi kamata és perköltség megfizetésére kérte kötelezni elsődlegesen a Ptk. 249. § és 339. §-ai alapján kártérítés jogcímén, másodlagosan a Ptk. 361. §-a szerint jogalap nélküli gazdagodás jogcímén.

Arra hivatkozott, hogy a peres felek között nincs jogviszony, ezért nincs olyan kötelezettség, amelyet a bankgarancia biztosíthatna, az alperesnek nincs a felperessel szemben érvényesíthető jogosultsága.

Utalt arra, hogy a felperesi társaság késedelem nélkül teljesítette a vállalkozási szerződésben foglaltakat, ezért nincs olyan összeg, amelynek a lehívására egyébként jogszerűen sor kerülhetett volna. Rámutatott arra, hogy az alperesi bank a P. I. H. Kft. tevékenységével kapcsolatban vállalt kötelezettséget, de ezen társaság kötelezettségéért a felperes semmilyen formában nem vállalt kötelezettséget, viszontgaranciát nem kívánt neki biztosítani. Előadta, hogy az alperes nem vehette volna igénybe a viszontgaranciában foglaltakat, mivel annak feltételei nem álltak fenn. A viszontgaranciában megjelölt teljesítési garancia ugyanis nem lehet azonos az alperes által kiállított teljesítési bankgaranciával, mivel a viszontgaranciában a Bank Zrt. jövő időben utal a kiadandó teljesítési bankgaranciára, holott a viszontgarancia nyilatkozat keltét megelőzően az alperesi teljesítési bankgarancia már 2009. márciusában kiadásra került. Az igénybevétel jogszerűtlenségét támasztja alá az is, hogy az alperes Budapest Főváros

Önkormányzata javára a P. I. H. Kft. szerződésszegése miatt teljesített, nem pedig a Építő Kft.-vel kapcsolatban, akivel a felperes szerződéses jogviszonyban állt. A viszontgarancia nem tartalmazott olyan feltételt, amely szerint a teljesítési bankgarancia a P. I. H. Kft. érdekében kerüljön kiállításra. A jogszerűtlenséget támasztja alá az is, hogy az alperes a Bank Zrt. által kiállított garancia alapján fennálló igényét ugyanaznap korábban érvényesítette, mint hogy a teljesítési bankgarancia összegét megfizette volna az önkormányzat részére. Erre tekintettel a bankgarancia érvényesítésének a feltételei a Bank Zrt irányába nem következtek be, mivel a Ptk. 249. §-ában foglalt feltételek nem álltak fenn.

Az alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének az elutasítását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte.

Álláspontja szerint a viszontgaranciában foglaltak igénybevétele jogszerű volt és a jogcím fennálltára tekintettel a jogalap nélküli gazdagodás szabályai nem alkalmazhatók, továbbá nem fejtett ki olyan magatartást, amellyel kárt okozott volna a felperesnek. Előadta, hogy a Bank Zrt. által megfizetett összeg az általa átutalt garanciális összegben Budapest Főváros Önkormányzata részére megfizetésre került, ezért nem gazdagodhatott a felperes rovására. Utalt arra, hogy a Bank Zrt. és az alperes között érvényes jogviszony állt fenn, továbbá, hogy a vállalásban meghatározott feltételektől függően állt be a fizetési kötelezettség, ezért önálló kötelelem keletkezett a bankgarancia megállapodás létrejöttékor. Erre tekintettel nincs jelentősége annak a felperesi hivatkozásnak, hogy az alperes nem volt része az alapjogviszonynak. A felperes időelőttiségre vonatkozó előadásával összefüggésben utalt arra, hogy a viszontgaranciában foglaltak igénybevételehez nem az volt a feltétel, hogy az alperes kifizetést teljesítsen az önkormányzat felé, hanem az, hogy az önkormányzat vegye igénybe az alperesi bankgaranciában foglaltakat és ez a feltétel teljesült. Rámutatott arra, hogy közte és a Építő Kft. között létrejött megbízási szerződés 2. számú módosítása, amely 2010. június 29-én kelt, tartalmazta a felperes megbízásából a 2009. szeptember 29-én kibocsátott viszontgaranciát, ezért egyértelműen megállapítható, hogy Budapest Főváros Önkormányzata felé teljesített bankgaranciára a viszontgarancia kiterjedt.

A Fővárosi Bíróság a 2011. november 10. napján kelt 5.G.41.410/2011/9. számú ítéletében a felperes keresetét elutasította.

Határozata indokolásában elsődlegesen azt vizsgálta, hogy az alperes kifejtett-e olyan jogellenes magatartást, amellyel okozati összefüggésben a felperest kár érthette, másodlagosan pedig azt, hogy jogalap nélkül jutott-e vagyoni előnyhöz a felperes rovására, illetőleg a vagyoni előny megtartására fennáll-e valamely érvényes jogcím az alperes oldalán. Rögzítette, hogy a perben az volt vitás a felek között, hogy a viszontgaranciában rögzített feltételek bekövetkeztek-e, az alperes jogszerűen érvényesítette-e igényét a Bank Zrt.-vel szemben.

A becsatolt viszontgarancia nyilatkozat alapján megállapítható volt, hogy a Bank Zrt.-nek tudomása volt a perbeli ingatlan vonatkozásában megvalósuló beruházás során a P. I. H. Kft. és a Építő Kft. szerepéről, valamint arról, hogy a Építő Kft. az alperest kívánja megbízni bankgarancia kibocsátásával Budapest Fővárosi Önkormányzata javára és tudott arról is, hogy az alperesi teljesítési

bankgarancia igénybevételeből eredő megtérítési igény biztosítékául viszontgarancia becsatolását írta elő a Építő Kft. A Bank Zrt. a bankgaranciában feltételként szabta, hogy az alperes nyilatkozzon arra, hogy az általa követelt összeg azért vált esedékessé, mert a teljesítési bankgaranciát Budapest Főváros Önkormányzata részben vagy egészben igénybe vette. Más feltételt a viszontgarancia nem írt elő.

A Építő Kft. által az alperesnek adott megbízási szerződésből az volt megállapítható, hogy a Építő Kft. az alperes részére teljesítési bankgarancia nyújtására adott megbízást Budapest Főváros Önkormányzata javára, illetve, hogy a Építő Kft. az alperes irányába arról nyilatkozott, hogy Budapest Főváros Önkormányzata mint kedvezményezett a bankgarancia terhére mind a Építő Kft.-t, mind pedig a P. I. H. Kft.-t terhelő kötelezettséggel kapcsolatban is érvényesítheti jogait, lehívhatja a bankgaranciát. Ezen megbízási szerződés 2. számú módosítása a biztosítéki szerződések között külön feltüntette a felperes megbízásából kibocsátott viszontgarancia jogviszonyt, annak 2009. szeptember 29-i napjával együtt. A bankgarancia nyilatkozat az alperes részéről ennek alapján került kiállításra.

Budapest Főváros Önkormányzatának a garancia lehívására irányuló nyilatkozata tartalmazta azokat a feltételeket, amelyek alapján az alperesnek kifizetést kellett teljesítenie az önkormányzat részére, ezért a rendelkezésre álló iratok alapján az megállapítható volt, hogy az alperes jogszerűen fizetett e nyilatkozat alapján Budapest Főváros Önkormányzatának. Erre figyelemmel jogszerű volt az alperes nyilatkozata a Bank Zrt. irányába, illetőleg annak tartalma a valóságnak megfelelt, mivel Budapest Főváros Önkormányzata a teljesítési bankgaranciát egészében igénybe vette.

Megállapította az elsőfokú bíróság, hogy a Bank Zrt. viszontgaranciában megszabott feltételei teljesültek, az alperes jogszerűen érvényesíthette igényét a viszontgaranciával kapcsolatban. Téves ezért az a felperesi álláspont, hogy a viszontgaranciával kapcsolatos feltételek teljesülését az alapjogviszonyhoz igazodóan kellene vizsgálni.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat mérlegelve megállapította, hogy a felperes bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, mivel nem tudta bizonyítani, hogy az alperes jogellenes magatartást tanúsított, mellyel összefüggésben kár érte, illetőleg, hogy az alperes jogalap nélkül jutott volna a rovására vagyoni előnyhöz. Az okirati bizonyítékok alapján ugyanis azt állapította meg, hogy az alperes a Építő Kft. által adott megbízás alapján jogszerűen teljesített a garancia lehívását követően Budapest Főváros Önkormányzata részére, illetőleg ennek tényét a valóságnak megfelelően közölte a viszontgarancia igénybevételekor a Bank Zrt.-vel. Erre tekintettel az alperesnek van jogcíme a Bank Zrt. által átutalt pénzösszeg megtartására, így a jogalap nélküli gazdagodás szabályai sem voltak alkalmazhatók. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

Megjegyezte az elsőfokú bíróság, hogy nem volt annak jelentősége, hogy a bankgarancia lehívására az önkormányzat részéről a P. I. H. Kft.-t terhelő kötelezettségekkel kapcsolatban került-e sor, mivel a Építő Kft. arra adott megbízást az alperes részére a bankgaranciával összefüggésben, hogy mind a

saját, mind a P. I. H. Kft.-t terhelő kötelezettségével kapcsolatban teljesítsen a kedvezményezett részére. A bankgaranciákban foglalt feltételeknek megfelelő lehívásokra figyelemmel a felperesnek a beruházásban részt vevő további társaságokkal szemben kell a megtérítési igényét érvényesítenie abban az esetben, ha a társaságok részéről az alapjogviszony alapján nem lett volna lehetőség a bankgarancia igénybevételére. Ebben a körben lesz vizsgálható a teljesítéssel kapcsolatban az, hogy a felperes a szerződéses kötelezettségének egyebekben maradéktalanul eleget tett-e.

Nem találta alaposnak az elsőfokú bíróság azt a felperesi hivatkozást, hogy az alperesi teljesítési bankgarancia nem a viszontgaranciában megjelölt garancia volt, mert az a viszontgarancia kibocsátását megelőzően jött létre. A viszontgarancia megszövegezéséből és abból következően, hogy a Bank Zrt. mely tényekről tudott, egyértelműen azonosítható volt, hogy az alperes által okiratokkal igazolt teljesítési bankgaranciával volt kapcsolatban a perbeli viszontgarancia. Erre utal az is, hogy a teljesítési bankgarancia második módosítása tartalmazta a felperes megbízásából kibocsátott viszontgaranciára utaló adatokat.

Az elsőfokú bíróság annak sem tulajdonított jelentőséget, hogy az alperes előbb értesítette a Bank Zrt.-t a bankgarancia lehívásáról, mint hogy teljesített volna az önkormányzat részére, mivel a viszontgarancia érvényesítésének feltétele az volt, hogy Budapest Főváros Önkormányzata vegye igénybe a bankgaranciát, mely az önkormányzat nyilatkozata alapján bekövetkezett.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte annak megváltoztatásával az alperes keresete szerinti marasztalását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének a Pp. 252. § (2) és (3) bekezdései alapján történő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára történő utasítását, továbbá az alperes perköltségben történő marasztalását.

Álláspontja szerint a viszontgarancia alperes által történt igénybevételére jogszerűtlenül került sor, ezért az elsőfokú bíróság ítélete jogszabálysértő.

Hangsúlyozta, idézve a viszontgaranciában szereplő fizetési feltételeket, hogy kizárólag a viszontgaranciában meghatározott teljesítési bankgarancia Budapest Főváros Önkormányzata általi lehívása válthatta volna ki jogszerűen a Bank Zrt. garantőr fizetési kötelezettségét az alperesi kedvezményezett javára.

Az elsőfokú ítéletnek a Bank Zrt. viszontgarancia kiadása körében releváns jogügyletekkel kapcsolatos tudomása tekintetében tett tényállításai a per lényegét érintően pontatlanok, elnagyoltak és iratellenesek. Általánosító megállapításai azért elfogadhatatlanok, mert az ítélet indokolása szerint a P. I. H. Kft. és Budapest Főváros Önkormányzata között 2007. július 23-án létrejött szolgáltatási szerződésről a Bank Zrt. garantőrnek a viszontgarancia szerint nem volt tudomása, aminek azért van jelentősége, mert a teljesítési garancia és ezért a viszontgarancia lehívására a szolgáltatási szerződés Porto Investmentment Hungary Kft. általi megszegése miatt került sor.

Iratellenes ezért az elsőfokú bíróság ítéletének az a megállapítása, hogy a Bank Zrt. a P. I. H. Kft. és a Építő Kft. beruházásban játszott szerepéről tudomással bírt, mert a viszontgarancia nem rögzíti a szolgáltatási szerződés

megkötésének tényét, így a perben rendelkezésre álló iratokból megállapítható, hogy a Bank Zrt. garantőrnek nem lehetett tudomása arról, hogy a szolgáltatási szerződésért és a P. I. H. Kft. szerződésszegéséért közvetett módon a viszontgaranciával helyt fog állni. Ilyen a P. I. H. Kft.-ért helytállásra kötelező viszontgarancia kiállítására a felperes sem kérte fel a garantőrt.

Hangsúlyozta, hogy az alperes nem is tett olyan nyilatkozatot az elsőfokú eljárás során, mellyel azt állította volna, hogy a Bank Zrt. garantőr a P. I. H. Kft. és a Építő Kft. beruházásban játszott szerepéről tudomással bírt volna. Ezen valótlán tény megállapításával a Fővárosi Bíróság a Pp. 215. § megsértésével túlterjeszkedett az alperesi ellenkérelmen.

Az elsőfokú bíróság ítéletének általánosító megállapítása sérti a Pp. 221. § (1) bekezdését is.

Az alperes a teljesítési bankgaranciát 2009. március 25-én, hat hónappal a viszontgarancia kiadása előtt állította ki, mely időbeli ellentmondás eleve kizárja, hogy a viszontgaranciában szereplő teljesítési bankgarancia és az alperes mint garantőr által kiállított teljesítési bankgarancia azonos legyen. Az elsőfokú bíróság ítélete nem tartalmaz arra vonatkozó tényszerű és logikus indokolást, hogy a felperes által az elsőfokú eljárás során hivatkozott nyilvánvaló időbeli ellentmondást miért nem vette figyelembe.

Az elsőfokú eljárásban kifejtettekkel egyezően ismét előadta, hogy a viszontgarancia csak három feltételt tartalmazott, azt, hogy a teljesítési bankgaranciát a Építő Kft. megbízásából, Budapest Főváros Önkormányzata kedvezményezett részére és az alperesi garantőr állítja ki. Ugyanakkor nem tartalmazza azokat a feltételeket, hogy a teljesítési bankgarancia a P. I. H. Kft. érdekében a szolgáltatási szerződés biztosítására kerüljön kiállításra.

Azzal, hogy az alperes mint garantőr által kiállított teljesítési bankgarancia ez utóbbi két többletfeltételt tartalmazza, eltér a viszontgaranciában meghatározott teljesítési bankgarancia feltételeitől, mert ezen többletfeltételek alkalmazása következtében a viszontgarancia a Bank Zrt. garantőr és felperes számára felismerhetetlen és ismeretlen módon ténylegesen a szolgáltatási szerződés biztosítását és a P. I. H. Kft. szolgáltatásáért való helytállást eredményezi, amire sem a Bank Zrt. garantőrnek, sem a felperesnek mint megbízónak nem terjedt ki a szándéka. Mindezekkel kapcsolatban előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés megsértésével nem tartalmaz indokolást arra, hogy miért nem vette figyelembe a viszontgarancia szövege szerinti teljesítési bankgarancia és az alperes által kiállított teljesítési bankgarancia közötti tartalmi eltéréseket.

A viszontgarancia érvényesítésének további feltétele, hogy „...a Teljesítési bankgaranciát a Budapest Főváros Önkormányzata részben vagy egészben igénybe vette”, amit a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint úgy kell érteni, hogy a kedvezményezett a teljesítési bankgaranciában foglalt összeg megfizetésére az alperesi garantőrt teljesítésre felszólította és az alperes a teljesítési bankgarancia összegét a kedvezményezett részére megfizette.

A nyelvtani értelmezésen túl egy bankgarancia igénybevettnek akkor minősül, ha a garantőrnek a bankgaranciából eredő teljesítési kötelezettsége megszűnik. Az alperes a viszontgaranciát korábban érvényesítette, mint ahogy az alperes által

garantőrként kiállított teljesítési bankgarancia összegét megfizette. Fentiek alátámasztására hivatkozott a BH 2011/285 számú eseti döntésre.

Álláspontja szerint az alperes által becsatolt okirati bizonyítékok alapján megállapítható, hogy a Bank Zrt. garantőr által kiállított viszontgarancia alperesi kedvezményezett általi igénybevétele sértette a Ptk. 249. §-át, mert a viszontgarancia érvényesítésének feltételei annak érvényesítésekor nem álltak fenn, ezért a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján az alperes a felperesnek, figyelemmel arra, hogy a felperes a bankgarancia összegét a garantőr részére megtérítette, a viszontgarancia feltételeinek bekövetkezése nélküli jogellenes érvényesítésével, a kereset összegével azonos összegű kárt okozott, melyet megtéríteni köteles.

A Ptk. 361. § (1) bekezdése szerinti kérelmének jogalapját az képezi, hogy a viszontgarancia lehívására alapjogviszony hiányában került sor, ami azt jelenti, hogy a felperes az alperesnek nem tartozott, ezért a viszontgarancia igénybevétele tartalmi szempontból felperessel szemben történő érvényesítése jogszerűtlen volt, mert az alperesnek nincs jogcíme a viszontgarancia érvényesítése útján megszerzett pénz megtartására.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása iratellenesen olyan nyilatkozatot tulajdonított a felperesnek, amely nyilatkozatot egyáltalán nem tett, mert nem állította, hogy a viszontgaranciával kapcsolatos feltételek teljesülését az alapjogviszonyhoz igazodóan kellene vizsgálni, folyamatosan az alapjogviszony hiányára hivatkozott.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság ítélete nem tett különbséget az érvényesített két jogcím között és az elsőfokú eljárás során ténylegesen nem is vizsgálta az alapjogviszony hiányát. Az alapjogviszony vizsgálatának hiányát jelzi az a tény is, hogy az elsőfokú bíróság ítélete nem tartalmaz indokolást arra sem, hogy miért nem vette figyelembe a felperes nyilatkozatait az alapjogviszony hiánya tekintetében, de arra sem, hogy az elsőfokú bíróság elfogadta volna az alperes álláspontját, mellyel a viszontgaranciát az alapjogviszonnyal azonosította.

Az elsőfokú ítéletből nem derül ki, hogy a jogalap nélküli gazdagodás egyes elemeit az elsőfokú bíróság vizsgálta volna, amennyiben vizsgálta, azokat hogyan értékelte és a felperes ezen kérelmét a jogalap nélküli gazdagodás mely tényállási elemének hiánya miatt utasította el.

Az elsőfokú bíróság ítélete egy lényeges logikai ellentmondást tartalmaz az indokolás körében, míg a viszontgarancia igénybevétele jogszerűségének vizsgálatakor a viszontgarancián kívüli jogviszonyt vizsgált, addig a viszontgarancia igénybevételeből eredő pénzösszeg megtartása jogcímének vizsgálatakor elzárkózott a viszontgaranciában meghatározott alapjogviszony, illetve az alapjogviszony hiányának vizsgálatától.

Álláspontja szerint jogszabályellenes, hogy az elsőfokú bíróság bizonyítatlanság miatt utasította el a keresetet, mivel a kártérítés tekintetében a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget, a jogalap nélküli gazdagodás körében ugyan ennek eleget tett, de az abban foglaltakat nem tartotta be, mert a gazdagodás megtartására vonatkozó jogcím tekintetében tett tájékoztatása nem képezte az elsőfokú ítélet alapját, azt ténylegesen nem vizsgálta.

Végül kifogásolta, hogy a 9. sorszámú jegyzőkönyv kijavítására határidőben előterjesztett kérelmét az elsőfokú bíróság elutasította, a kijavítani kért jegyzőkönyvi részek gyakorlatilag értelmezhetetlenek.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte.

Hangsúlyozta, hogy a bankgarancia önálló kötelem, a garantőr fizetési kötelezettsége nem valamely főkötelezettséghez igazodóan, hanem a vállalásban meghatározott feltételek bekövetkezése nyomán áll be, amit alátámaszt a jogirodalom, a bírói gyakorlat és az új Ptk. tervezete is. A bankgarancia a garantáló bank részéről olyan önálló kötelezettségvállalás, amely a bank és a kedvezményezett között hoz létre jogviszonyt, a bank fizetési kötelezettsége nem járulékos jellegű, hanem a garantáló bank által elvállalt feltételekhez igazodik. Jelen ügyben a viszontgarancia mint jogviszony az alperes és a Bank Zrt. között jött létre. A viszontgaranciában megfogalmazott feltétel az alperes által korábban kiadott teljesítési garanciának Budapest Főváros Önkormányzata által az alperessel szembeni érvényesítése volt, amely nem vitatottan megtörtént, így a Bank Zrt. fizetési kötelezettsége beállt.

A bankgarancia absztrakt ügylet jellegéből, illetőleg a viszontgaranciában elvállalt feltételek bekövetkezése miatt a jelen ügyben a viszontgarancia érvényesítésének jogszerűsége körében további vizsgálat nem szükséges.

Hangsúlyozta, hogy jelen ügyben jogviszony láncolat jött létre a beruházás megvalósítására, és az abban szereplő bármely közreműködő szerződésszegése a szolgáltatási szerződés megszegését eredményezte, ezért a jogviszony láncolatban szereplő bármely közreműködő magatartása eredményezhetett a szolgáltatási szerződésből eredő kárkötelmet vagy szavatossági kötelmet Budapest Főváros Önkormányzata irányába. A jogviszony láncolatban résztvevő közreműködők szerződésszegésének következményeként lehívható teljesítési garancia megfizetéséből eredő vagyoni hátrány részleges megtérítésére kért az alperes viszontgaranciát. Ezt a viszontgaranciát a Bank Zrt. 2009. szeptember 29-én bocsátotta ki. A teljesítési garancia lehívását biztosító viszontgarancia kiadására időben, a teljesítési garancia kiadása után került sor.

Az alperes által kiadott teljesítési bankgarancia lehívása esetén a bank nem vizsgálhatta, hogy a jogviszony láncolatban szereplő közreműködők közül melyiknek a magatartása vezetett a szolgáltatási szerződés megszegéséhez, így a teljesítési garancia lehívásához. Ugyancsak nem vizsgálhatta a Bank Zrt. sem, hogy a teljesítési garancia lehívására kinek felróható okból került sor.

Mindezekből az következik, hogy Budapest Főváros Önkormányzata által igénybe vehető teljesítési garancia azonos az alperes által kibocsátott, majd az önkormányzat által igénybe vett teljesítési garanciával, az alperesnek van jogalapja a viszontgarancia alapján lehívott összeg megtartására.

Alaptalan a felperesnek az a fellebbezési hivatkozása, hogy a viszontgarancia alperes általi érvényesítése idő előtti volt. A viszontgarancia szövegéből egyértelműen megállapítható, hogy maga a viszontgaranciát kiállító Bank Zrt. igénybevétele alatt az első írásbeli felszólítást értette. Ez pedig Budapest Főváros Önkormányzata részéről nem vitatottan a viszontgarancia lehívását megelőzően

már 2011. január 19-én megtörtént. Ezen túlmenően az igénybevétel és a teljesítés is a jelen ügyben önmagában folyamatot jelöl. Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a tényt sem, hogy a viszontgarancia megfizetése előtt már a teljesítési garancia megfizetése megtörtént.

Mivel a felperes az alperes viszontgarancia idő előtti érvényesítésével kapcsolatban semmilyen jogkövetkezményt nem jelöl meg, semmilyen jogszabályi szankcióra nem utal, ezért ezen kérdés vizsgálatának nincs jogi relevanciája.

A felperes a másodfokú tárgyaláson a fellebbezési kérelmét úgy módosította, hogy az elsőfokú bíróság kioktatási kötelezettségének elmulasztása miatt az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére vonatkozó jogorvoslati kérelmét nem tartotta fenn.

Megállapította a Fővárosi Ítéltábla, hogy a felperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és érdemben helytállóan utasította el mindkét jogcímen a felperes keresetét.

Elsődlegesen rámutat a másodfokú bíróság, hogy a felperes a fellebbezésében alaptalanul sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a 9. sorszámú jegyzőkönyv kijavítása iránti kérelmét elutasította.

Az elsőfokú bíróság végzése elutasításának indoka az volt, hogy a felperes nem a Pp. 118. § (3) bekezdésében rögzített 15 napon belül kérte a jegyzőkönyv kijavítását, hanem határidőn túl terjesztette elő a kérelmét.

Ezzel kapcsolatban a másodfokú bíróság megállapította, hogy a 9. sorszámú jegyzőkönyv 2011. november 10-én hangfelvétel útján készült, annak leírására 2011. november 18-án került sor, a tárgyaláson a felperes jogi képviselője jelen volt. A felperesi jogi képviselő a 9. sorszámú jegyzőkönyvet személyesen 2011. november 24-én vette át az elsőfokú bíróságon. Ehhez képest a jegyzőkönyv kijavítása iránti kérelmét 2011. december 2-án adta postára, amely az elsőfokú bírósághoz 2011. december 6-án érkezett meg.

Mindezekre tekintettel a felperesnek a jegyzőkönyv kijavítása iránti kérelme akkor érkezett volna határidőben, ha azt 2011. november 25-én adta volna postára, mivel ezt elmulasztotta, ezért helyesen utasította el az elsőfokú bíróság a törvényi határidőn túl előterjesztett kérelmet.

Az elsőfokú bíróság ugyanakkor vizsgálta is a felperes kérelmét és megjegyezte, hogy a jegyzőkönyv a tárgyaláson elhangzottakat tartalmazza, illetőleg a kereset fenntartására utaló felperesi nyilatkozat, mely a végső kereseti kérelemre utal, értelemszerűen a jegyzőkönyvben a keresetmódosítás tényére is kitér.

A felperesi fellebbezés érdemben már csak a jegyzőkönyv első oldalának utolsó bekezdésében és 2. oldal első bekezdésében 1-14. soraiban, valamint a 19-29. soraiban írtak értelmetlenségére utalt.

A felperes által kifogásolt jegyzőkönyvi részek a másodfokú bíróság álláspontja szerint sem értelmetlenek, bár valóban egy-egy nem odaillő szó bekerült a jegyzőkönyvbe, azonban ez a rögzítettek értelmén nem változtatott, mert a felperesi

jogi képviselő nyilatkozatait hűen tükrözik, figyelemmel arra a tényre is, hogy mindezeket a per korábbi szakaszában már előadta.

Ezt követően megállapította a Fővárosi Ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság ítélete sem iratellenes, sem pontatlan tényállításokat nem tartalmaz. A szolgáltatási szerződés megkötésének tényét tartalmazza a felperes által a keresetlevélhez csatolt 2009. július 8-án kelt vállalkozási szerződés, amelyet a felperes a Építő Kft.-vel kötött. A szolgáltatási szerződés megkötésének a tényét tartalmazza továbbá az a 2009. március 25-én kelt bankgarancia nyilatkozat, amelyet az Bank Zrt. a Budapest Főváros Önkormányzata mint kedvezményezett javára bocsátott ki a Építő Kft. megbízása alapján.

A Bank Zrt. által kiállított viszontgarancia tartalmazza, hogy a P. I. H. Kft. és a ÉpítőKft. generálvállalkozási szerződést kötöttek, a beruházás teljeskörű kivitelezési munkáira, továbbá tartalmazza azt is, hogy a felperestől kapott tájékoztatás alapján tudomása van arról, hogy a Építő Kft. a generál vállalkozási szerződés alapján a Budapest Főváros Önkormányzata javára kiadandó teljesítési bankgarancia kibocsátására az Bank Zrt.-t kívánja megbízni. Tartalmazta továbbá azt a felperestől kapott tájékoztatást is, hogy a Építő Kft.-vel kötött szerződés alapján az Bank Zrt. a teljesítési bankgarancia igénybevételéből eredő megtérítési igény biztosítékaul viszontgarancia becsatolását is előírták.

Mindezekre tekintettel nem iratellenes az elsőfokú bíróság ítéletének azon ténymegállapítása, hogy a Bank Zrt. garantőr a P. I. H. Kft. és a Építő Kft. beruházásban játszott szerepéről tudomással bírt, a Bank Zrt.-nek nyilvánvalóan csak arról volt tudomása, amiről a felperes a viszontgarancia megbízásakor tájékoztatta. A Bank Zrt.-nek mint garantőrnek a viszontgarancia lehívásakor nem kellett vizsgálnia sem a P. I. H. Kft., sem a Építő Kft. beruházásban játszott szerepét. A viszontgarancia alapján a Bank Zrt.-nek akkor keletkezett fizetési kötelezettsége az Bank Zrt. felé, amikor az Bank Zrt. úgy nyilatkozik, hogy az általuk követelt összeg azért vált esedékessé, mert a teljesítési bankgaranciát Budapest Főváros Önkormányzata részben vagy egészben igénybe vette. A Bank Zrt. fizetési kötelezettsége fennállt az alapjogviszony vizsgálata nélkül, ezért a viszontgaranciában rögzített tényeken túlmenően, amely a Építő Kft., a P. I. H. Kft. és Budapest Főváros Önkormányzata beruházásban játszott szerepét tényszerűen rögzítette, a viszontgarancia érvényesítésekor csak az abban rögzített feltételeket kellett vizsgálnia a banknak.

A szolgáltatási szerződés megkötésének a tényét, az azt kötő feleket és a szerződés megkötésének időpontját a perben mindkét fél által becsatolt irat tartalmazza, ezért az elsőfokú bíróság ítéletének ezzel kapcsolatos megállapítása nem általánosító, hanem tényszerű és nincs összefüggésben azzal, hogy a szolgáltatási szerződésről a Bank Zrt. garantőrnek a viszontgarancia szerint nem volt tudomása.

A felperes által a fellebbezésében sérelmezett és konkrétan idézett ítéleti megállapítások nem pontatlanok, nem elnagyoltak és nem iratellenesek, azok egyébként sem a tényállás, hanem a jogi indokolás részében kerültek rögzítésre.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság nem sértette meg sem a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltakat, sem a Pp. 215. §-ában foglaltakat.

A felperes fellebbezésben tett állításával szemben nincs időbeli ellentmondás a teljesítési bankgarancia és a viszontgarancia kiadásának időpontjában. Nem vitásan az eredeti teljesítési bankgaranciát 2009. március 25-én került kiadásra az Bank Zrt. által, amely azt követően két alkalommal került módosításra. A 2010. június 29-én kelt 2. számú módosítás már tartalmazza a 2009. szeptember 29-én kelt, a felperes megbízásából kibocsátott viszontgaranciát és annak módosításait, továbbá a szerződés számát. Mindez azt jelenti, hogy az alapgarancia kibocsátásához képest, figyelemmel a bankgarancia szerződés 2. számú módosításának időpontjára, jóval a viszontgarancia szerződés megkötését követően került felsorolásra az alapgarancia biztosítékai között.

Tény, hogy a viszontgarancia alperes általi érvényesítésére több, mint egy órával hamarabb került sor, mint ahogy az alperes a teljesítési bankgarancia összegét a kedvezményezettnek megfizette volna. A felperes elsődlegesen kártérítés, másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás jogcímén kérte az alperest fizetésre kötelezni. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ezeknél a jogcímeknél nincs jelentősége annak, hogy a viszontgarancia kifizetése előbb történt, mint ahogy az alperes a bankgarancia összegét megfizette volna.

A bankgarancia fizetési kötelezettség elvállalása a bank által, amelyben a bank arra kötelezi magát, hogy meghatározott feltételek esetén és határidőn belül meghatározott értékhatárig teljesít fizetést a kedvezményezettnek. A garancia, bár a kötelezettség teljesítésének a biztosítékául szolgál, az egységes bírói gyakorlat szerint nem járulékos jellegű, hanem önálló kötelezettségvállalás (BH 2012/70, Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.468/2011/3.), amelynek feltételeiben a bank és a pénz fizetésére kötelezett szabadon állapotodnak meg. A kötelezettnek olyan tartalmú bankgaranciát kell beszereznie, amelyben a jogosulttal kötött szerződésben megállapodott. Amennyiben ez nem sikerül, ennek a szerződésben kikötött jogkövetkezményeit neki kell viselnie. A banknak csak akkor és annyiban keletkezik kötelezettsége, amennyiben a pénzfizetésre kötelezettel megállapodik. Bankgarancia esetén a bank az alapjogviszony vizsgálata nélkül vállal fizetési kötelezettséget.

A felperes és a Bank Zrt. által kötött viszontgarancia annyiban speciális a Ptk. 246. §-ában szabályozott bankgaranciához képest - annak ellenére, hogy a viszontgaranciára is a Ptk. 246. §-ában foglalt szabályok az irányadók -, hogy az Bank Zrt. által kibocsátott teljesítési bankgarancia igénybevételeből eredő megtérítési igény biztosítékául szolgál és igénybevételeének kizárólag az volt a feltétele, hogy a teljesítési bankgaranciát Budapest Főváros Önkormányzata részben vagy egészben igénybe vegye. Nem vitásan a viszontgaranciában rögzített ezen feltétel teljesült, a Bank Zrt. ezért a viszontgaranciának megfelelően

teljesített kifizetést az Bank Zrt-re, amit a felperes az elsőfokú eljárás során maga is elismert.

Jelen perben a felperes a két jogcímen érvényesített igényével kapcsolatban nem is erre, hanem a felperes és az alperes közötti jogviszony hiányára és arra hivatkozott, hogy a viszontgaranciában nem kívánt fizetési kötelezettséget vállalni harmadik személy (P. I. H. Kft.) szerződésszegéséért.

A bankgarancia ugyan önálló kötelezettségvállalás, azonban nyilvánvalóan mindig kapcsolódik hozzá egy szerződés, amelyben rögzítettek a kötelezett ismeri, és így ad a banknak megbízást a bankgarancia kibocsátására. Amennyiben a kötelezett a szerződés feltételeit nem ismeri teljeskörűen és így ad megbízást a banknak, az ebből eredő hátrányra saját felróható magatartása miatt nem hivatkozhat. Jelen esetben a felperes akkor járt volna el körültekintően, ha a viszontgaranciára vonatkozó megbízás előtt a Építő Kft. és az Bank Zrt. közötti teljesítési garanciát megtekinti, mert abból teljesen egyértelműen kiderül, hogy Budapest Főváros Önkormányzata a teljesítési bankgaranciát nemcsak a Építő Kft., hanem a P. I. H. Kft. szerződésszegése esetén is lehívhatja.

A viszontgarancia speciális jellegére és arra tekintettel, hogy a felperesnek az elsőfokú eljárásban végig az volt az álláspontja, hogy a Bank Zrt. a viszontgarancia lehívásakor jogellenesen járt el, az elsőfokú bíróság megalapozottan vizsgálta mind a viszontgarancia, mind a teljesítési bankgarancia tekintetében azt, hogy mindkét bankgaranciában az ott rögzített feltételek szerint történt-e a bankgarancia érvényesítése és megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy egyik bankgarancia érvényesítésekor sem történt jogsértés, mindkét bank a bankgaranciában rögzített feltételek megvalósulása esetén teljesített kifizetést.

Mindezekre tekintettel a felperes a kártérítés elemei közül már az alperesi jogellenes, felróható magatartást sem tudta bizonyítani, ahogy azt az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásában helyesen állapította meg, ami önmagában ezen kereset elutasítását eredményezi.

A másodlagosan előterjesztett jogalap nélküli gazdagodás szabályaira való hivatkozás sem vezetett eredményre, mivel - ahogy azt az elsőfokú bíróság is helyesen állapította meg - az alperesnek volt jogcíme a Bank Zrt. által átutalt pénzösszeg megtartására, és mivel ugyanilyen összeget utalt át Budapest Főváros Önkormányzata részére, ezért semmivel nem gazdagodott.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - kiegészített indokolással - helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kell az alperesnek a másodfokú eljárás során felmerült költségét megfizetnie. A másodfokú bíróság az ügyvédi

munkadíj mértékét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján mérlegeléssel állapította meg.

Budapest, 2012. év szeptember hó 20. napján

. Mika Ágnes sk.
a tanács elnöke

. Kurucz Zsuzsanna sk.
előadó bíró

Dr. Tibold Ágnes sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

bírószági tisztviselő